

سیداسماعیل بن سیدمحمد صدر عاملی اصفهانی

سیداسماعیل بن سیدمحمد صدر عاملی اصفهانی، از علما و فقه‌ای اصفهان در قرن چهارده هجری بوده است.

فهرست مندرجات

۱ - معرفی اجمالی

۲ - اساتید

۳ - مهاجرت به کربلا

۴ - وفات

۵ - آثار و تالیفات

۶ - پانویس

۷ - منبع

معرفی اجمالی

حاج سیداسماعیل صدر فرزند آقا سیدصدرالدین محمد عاملی اصفهانی، عالم فاضل **فقیه مجتهد** در سال ۱۲۵۵ (و یا به قولی ۱۲۵۸ق) در **اصفهان** متولد شد. در کودکی پدرش در **نجف اشرف** وفات یافت.

اساتید

وی زیر نظر **برادر** دانشمند خود آقا **سیدمحمدعلی عاملی** (آقا مجتهد) تربیت شد، و از درس علمای اصفهان، به خصوص حاج **محمدباقر نجفی مسجدشاهی** و ملا عبدالجواد حکیم خراسانی و عده‌ای دیگر از علماء بهره گرفت؛ سپس به **عتبات عالیات** هجرت نمود، و در نجف، به درس اساتید معروف، شیخ راضی نجفی، **شیخ مهدی کاشف الغطاء**، **میرزای شیرازی**، حاج **شیخ زین‌العابدین مازندرانی** و حاج **میرزا حبیب‌الله رشتی** حاضر شد، و به **درجه اجتهاد** نائل، و موفق به اخذ **اجازه** از اساتید خود گردید.

مهاجرت به کربلا

پس از وفات میرزای شیرازی، به همراه **میرزا محمدتقی شیرازی** زعامت و مرجعیت را برعهده گرفت. در سال ۱۳۱۴ق به **کربلا** مهاجرت کرد، و به تدریس و اقامه **نماز جماعت** و عظ و رسیدگی به امور طلاب و فقرا و تقسیم وجوهت بین مستحقین پرداخت، و در اواخر عمر، از کربلا به **کازمین** مهاجرت نمود، و در آن شهر مقنن مجاور گردید.

وفات

وی سرانجام در دوشنبه ۱۸ (یا ۱۲) **جمادی‌الاول** سال ۱۳۳۸ق در کازمین وفات یافت، و در رواق مطهر (قسمت شرقی) برابر حجره‌ای که این قولویه قمی مدفون است، دفن شد. میرزا حسن خان جابری انصاری این مصرع را ماده تاریخ او یافته است:

«صدر جنّت مقام علوی صدر»

فرزند صاحب عنوان، سیدصدرالدین صدر، این عبارت را ماده تاریخ وفات یافته است:

«مِنَ الْخُلْدِ اسْمَاعِيلُ طَالَ لَهُ صَدْرُ».

آثار و تالیفات

آثار و تالیفات ایشان عبارت‌اند از:

۱. انیس المقلدین، [رساله عملیه](#)، مطبوع در سال ۱۳۲۹ق؛
  ۲. حاشیه بر کتاب احکام الایمان، رساله عملیه مرحوم آقامیرزا [محمد هاشم چهار سوقی](#)؛
  ۳. حاشیه بر جامع عباسی تالیف [شیخ بهایی](#)؛
  ۴. حاشیه بر متاجر، تالیف [وحید بهبهانی](#)؛
  ۵. حاشیه بر نجات العباد، تالیف شیخ محمدحسن اصفهانی، چپ ۱۲۹۷ق؛
  ۶. حاشیه بر نخبه [حاجی کلیاسی](#)؛
  ۷. دیوان اشعار (بنابر نقل مرحوم انصاری)؛
  ۸. راه راست، ترجمه صراط المستقیم، رساله عملیه؛
  ۹. صراط المستقیم؛
  ۱۰. مفتاح الهدایه، رساله عملیه، در بمبئی به چپ رسیده است.
- [۱] آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، نقباء البشر، ج ۱، ص ۱۶۰.
  - [۲] [صدر، سیحسن، تکملة امل الأمل، ص ۱۰۴.](#)
  - [۳] معلم حبیب‌آبادی، محمدعلی، مکارم الآثار، ج ۵، ص ۱۵۶۵-۱۵۶۶.
  - [۴] مدرس تبریزی، محمدعلی، ریحانه الالب، ج ۳، ص ۴۳۱.
  - [۵] دهخدا، علی‌اکبر، لغت نامه دهخدا، ذیل «صدر»، ص ۱۶۳.
  - [۶] جابری انصاری، حسن، تاریخ اصفهان و ری، ص ۳۰۸.
  - [۷] [آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۱۰، ص ۶۳.](#)
  - [۸] [آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۲، ص ۴۶۶.](#)
  - [۹] [آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۲۱، ص ۳۵۷.](#)
  - [۱۰] [آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۵، ص ۱۳۸.](#)
  - [۱۱] مهدوی، سیدمصلح‌الدین، تاریخ علمی و اجتماعی اصفهان، ج ۱، صص ۲۷۰-۲۷۴.
  - [۱۲] مهدوی، سیدمصلح‌الدین، دانشمندان و بزرگان اصفهان، ج ۱، صص ۲۸۳-۲۸۵.
  - [۱۳] تفضلی، آذر، فرهنگ بزرگان اسلام و ایران، ص ۱۰۰.

پانویس

۱. [↑ آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، نقباء البشر، ج ۱، ص ۱۶۰.](#)
۲. [↑ صدر، سیحسن، تکملة امل الأمل، ص ۱۰۴.](#)
۳. [↑ معلم حبیب‌آبادی، محمدعلی، مکارم الآثار، ج ۵، ص ۱۵۶۵-۱۵۶۶.](#)
۴. [↑ مدرس تبریزی، محمدعلی، ریحانه الالب، ج ۳، ص ۴۳۱.](#)
۵. [↑ دهخدا، علی‌اکبر، لغت نامه دهخدا، ذیل «صدر»، ص ۱۶۳.](#)
۶. [↑ جابری انصاری، حسن، تاریخ اصفهان و ری، ص ۳۰۸.](#)
۷. [↑ آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۱۰، ص ۶۳.](#)
۸. [↑ آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۲، ص ۴۶۶.](#)
۹. [↑ آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۲۱، ص ۳۵۷.](#)
۱۰. [↑ آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۵، ص ۱۳۸.](#)
۱۱. [↑ مهدوی، سیدمصلح‌الدین، تاریخ علمی و اجتماعی اصفهان، ج ۱، صص ۲۷۰-۲۷۴.](#)
۱۲. [↑ مهدوی، سیدمصلح‌الدین، دانشمندان و بزرگان اصفهان، ج ۱، صص ۲۸۳-۲۸۵.](#)
۱۳. [↑ تفضلی، آذر، فرهنگ بزرگان اسلام و ایران، ص ۱۰۰.](#)

منبع

[مهدوی، سیدمصلح‌الدین، اعلام اصفهان، ج ۱، ص ۵۷۶.](#)